

FLERE TUSEN NAVN

Arbeiderbladets landssvikarkiv og kartotek inneholder navn, forbrytelse og dom på flere tusen tiltalte under landssvikoppgjøret.

i Arbeiderbladets landssvikarkiv

ARKIVET er i prinsippet åpent for alle som er interessert, sier arkivsjef i Arbeiderbladet, Vivi Aaslund.

I går ble det kjent at kulturminister Åse Kleveland opprettholder Riksarkivets avgjørelse om ikke å slippe historikere til når det gjelder arkivets personalopplysninger om landssviksaker. Men i Arbeiderbladet er arkivene åpne.

Allerede i maidagene 1945 begynte avisens arkivarer å kartotekføre artikler om arrestasjoner av navngitte NS-medlemmer og medløpere. Etter hvert ble artiklene også samlet i et eget klipparkiv. Tonen i reportasjene er nok preget av klimaet de ble skrevet i, og det faktum at Arbeiderbladet og dets medarbeidere til dels var blitt hardt rammet av krigen.

Lite brukt

Primært er Arbeiderbladets arkiv ment til bruk for avisens medarbeidere, sier Vivi Aaslund. Men hadde noen andre kommet og spurt, ville de selvfølgelig ha fått tilgang. Jeg ser ikke noe som er til hinder for det. Datatilynet har riktignok pålagt elektroniske arkiver å slette navn på straffedømte etter åttu år, men denne regelen gjelder altså ikke for klipparkiv. Enhver vil jo kunne gå på Universitetsbiblioteket og lese seg til de samme opplysningene ved å pleye gjennom mikrofilm. Det eneste vi har gjort er å gjøre informasjonen mer systematisk tilgjengelig.

Få forespørslser

Bare unntakvis er det kommet forespørslser utenfra om opplysninger fra Arbeiderbladets landssvikarkiv. Sist Aaslund kan huske at det var i bruk, var i forbindelse med et bokprosjekt om behandlingen av tyskerøser.

Informasjonssjef Hege Njaa i Datatilynet sier at redaksjonelle arkiver er unntatt fra kravet om konsejsejon. **● ANDERS GLEVER**

Her i Arbeiderbladets arkiv finnes navn på flere tusen nordmenn som ble etterforsket, tiltalt og dømt for landssvik etter krigen, forteller arkivleder Vivi Aaslund. (Innfelt: Arbeiderbladet i går) (Foto: Stein Marlsenberg)

– Meget verdifullt

ET SLIKT arkiv er selvfølgelig meget verdifullt. Jeg håper det kan åpnes for forskere, sier Hans Fredrik Dahl.

Det var under arbeidet med Norsk krigsleksikon, hvor Dahl er hovedredaktør, at Riksarkivets tidligere tilgjengelige landssvik-mapper ble lukket for historikerne. Dersom Kulturdepartementet opprettholder sin avgjørelse, vil forskere i framtiden være avhengig av annenhåndskilder, som for eksempel Arbeiderbladets arkiv.

Svært få aviser har et tilsvarende klipparkiv, jeg tror nesten jeg ikke kjenner til noen, sier Dahl. Og etter som dette må kunne sies å være et privatarkiv, blir det jo heller ikke styrt av forvaltningsloven.

Dahl understreker likevel at slike annenhåndskilder langt fra er noen god erstatning for riksarkivets filer.

Det er jo ikke bare navnet og dommen til den enkelte dømte som er interessant for historien, men også dokumentasjonen som følger med hver rettsak, sier Dahl.

Derfor tror jeg nok historikerne har en viktig oppgave foran seg med å forklare både jurister og politikere nødvendigheten av åpne kilder.

Arbeiderbladets landssvikarkiv kan ha stor betydning for historieforskningen, mener Hans Fredrik Dahl. (

Foto: Stein Marlsenberg)

Nation 11/8. 1955

Arbeiderbladet har åpent landssvikerarkiv

Arbeiderbladets landssvikerarkiv innholder opplysninger om flere tusen personer som ble tiltalt under landssvikeroppgjøret etter den andre verdenskrig. – Arkivet er i prinsippet åpent for alle, sier avisens arkivleder Vivi Aaslund.

Onsdag ble det kjent at kulturminister Åse Kleveland opprettholder Riksarkivets avgjørelse om å ikke la historikere få adgang til arkivets personopplysninger i landssviksaker.

Arbeiderbladet skrev i går at historikere og andre som er interessert i landssvikeroppgjøret, gjerne må benytte seg av avisens arkiv. I arkivet navngis flere tusen som ble tiltalt etter krigen. Arkivet inneholder også opplysninger om de tiltaltes forbrytelse og dom. Dessuten inneholder arkivet artiklene som ble skrevet av Arbeiderbladets journalister, i forbindelse med arrestasjon av NS-medlemmene og det senere rettsoppgjøret mot dem.

Ifølge historiker Hans Fredrik Dahl er Arbeiderbladets arkiv meget verdifullt.

Svært få aviser har tilsvarende klipparkiv. Jeg tror nesten ikke jeg kjenner til noen, sier han. (NTB)

22
71
60
00

Telefon 22.72.61.71 (Direkt.)
9⁰⁰16⁰⁰ - Grenseveien 50 (Høstø)
Arbeiderbladet. Arkivet. Hege
mikrofilm. Kartotekkort.

Nation 11/8. 95